

רשונות

הצעות חוק

10 בפברואר 1971

928

ט"ו בשבט תשל"א

עמוד

147	חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 6), תשל"א—1971
159	חוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון מס' 2), תשל"א—1971

מתפרסמת בזה מטעם הממשלה הצעת תיקון לחוק הביטוח הלאומי:

מ ב א

החוק המוצע בא להוסיף על ענפי הביטוח הקיימים ענף ביטוח חדש: ביטוח אבטלה. בהצעה הגדרות של המבוטחים בענף ביטוח זה והזכאים לדמי-אבטלה. תנאי הזכאות עיקרם תקופת אכשרה שבהם שולמו דמי-ביטוח כנדרש, רישום בלשכת העבודה כמחוסר עבודה, והיותו של המובטל מוכן ומסוגל לעבודה וללא הצעה מתאימה לכך מאת לשכת העבודה.

יהיו ארבעה סוגי מובטלים ודמי-האבטלה יחושבו לפי רמת הכנסתם ומצבו משפחתם; החישוב ייעשה לפי השכר הממוצע של המובטל בתקופת האכשרה.

כנגד דמי-אבטלה יקוזזו פנסיה מוקדמת ממקום העבודה ודמי-פגיעה בעבודה כמש- מעותם בחוק ותופקע הזכות לדמי-אבטלה במקרה של תשלום גימלאות או תגמולים לפי חוקים אחרים, המושתתים על שכר.

תוקם ועדה ציבורית מיוחדת, שתמונה במישרין על-ידי שר העבודה, והוא או מי שהוא ימנה לכך, ישב כראש ועדה זו. הועדה תטפל באופן בלעדי בכל העניינים הנוגעים לביטוח אבטלה, בשטחי המדיניות, תייעץ לשר בהתקנת תקנות ואישור תקציב.

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 6) תשל"א-1971

תיקון סעיף 44	1. בסעיף 44 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968 (להלן - החוק העיקרי), אחרי "לענין חוק זה" יבוא "או ענף ביטוח לפי חוק זה".
תיקון סעיף 117	2. בסעיף 117 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), בהגדרת "מבוטח", המלים "לרבות דורש עבודה כאמור בסעיף 120 (א) (3)" - יימחקו.
תיקון סעיף 120	3. בסעיף 120 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), פסקה (3) - בטלה.
תיקון סעיף 121	4. בסעיף 121 לחוק העיקרי, סעיף קטן (ב) - בטל, וסעיף קטן (ג) יסומן (ב).
הוספת פרק 11	5. אחרי סעיף 127 לחוק העיקרי יבוא:

"פרק 11: ביטוח אבטלה

סימן א': מבוטחים

1127. בפרק זה -

"מבוטח" -

תגדיר

- (1) עובד הזכאי לשכר המבוטח לפי פרק ב', ומעבידו חייב בתשלום דמי ביטוח בעדו;
- (2) עובד הזכאי לשכר שאינו מבוטח לפי פרק ב' בגלל האמור בסעיף 7 (2), ומעבידו חייב בתשלום דמי ביטוח בעדו לפי פרק ג'.

דברי הסבר

סעיף 1 זו לשון סעיף 44 לחוק העיקרי:
סעיפים 3 ו-4 מוצע למחוק -
 (1) את סעיף 120 (א) (3), שלפיו השר, באישור ועדת העבודה של הכנסת, יקבע דרך כלל או לסוגים של זכאים את "התנאים שלפיהם תשלום לזכאי דורש עבודה קיצבה בעד פרקי זמן שלא עבד בהם ושיעור הקיצבה שתשלום לו".

(2) את סעיף 121 (ב) האומר כי "הקיצבה לפי סעיף 120 (א) (3) תשלום על ידי המוסד או מטעמו במועדים ולפי נוהל שנקבע בתקנות".

סעיף 5 כגדרש בסעיף 156 (א) לחוק ש"היקף ביטוח האבטלה ותנאי הזכאות ייקבעו בחוק". לפי ההצעה יוקם ענף מיוחד של ביטוח אבטלה. וההוראות הנוגעות לענף זה מכונסות ברובן בפרק מיוחד - פרק 11. העיקר ריחף שבהוראות אלה מוסברות להלן:

סעיף 127 א: סעיף זה מגדיר את סוגי המבוטחים בענף זה ומסוים על אלה המבוטחים כבר כיום בביטוח אבטלה לפי סעיף 156 (א) ("עובד הזכאי לשכר, המבוטח לפי פרק ב' אשר מעבידו חייב בתשלום דמי-ביטוח בעדו") גם עובדים שכירים שהם עולים חדשים מעל לגיל 60 שעקב גילם אינם מבוטחים בביטוח זקנה ושאינם. אין כל הצדקה לשלול מציבור זה זכות אלמנטרית כביטוח

השר רשאי, באישור ועדת העבודה של הכנסת, לקבוע בצו כי מבוטחים העוסקים בסוג עבודה פלוני או בתנאים בתנאי עבודה מיוחדים כמוגדר בצו, ייחשבו לענין חוק זה כעובדים, או כעובדים עצמאיים או כמי שאינם עובדים ולא עובדים עצמאיים".

במסגרת זו לפי סעיף 44 ייתכן שיטווגו מבוטחים כעובדים מטעמים של נוחות אדמיניסטרטיבית גרידא, ולכן לא יהיה זה מעשי להחיל עליהם את הוראות החוק הנוגעות לעובדים בכל ענפי הביטוח. מכאן ההצעה שהשר יוכל לסווג מבוטחים לאו דוקא לכל ענפי הביטוח אלא גם לענפי ביטוח מסויימים, כפי שהדבר ייראה לו.

סעיף 2 בסעיף 117 (א) לחוק העיקרי מוגדר המושג "מבוטח" לצורך ביטוח ילדי עובדים בוגר הלשון:

"מבוטח - עובד הזכאי לשכר שמעבידו חייב בתשלום דמי ביטוח בעדו לרבות דורש עבודה כאמור בסעיף 120 (א) (3)".

שאלת התשלום של קיצבה לשלושת הילדים הראשונים של מובטל מצאה פתרון במסגרת ענף ביטוח אבטלה, ולא קיים יותר צורך בהוראות מיוחדות לגבי דורש עבודה בענף זה.

1 ס"ח תשכ"ח, עמ' 108; תשכ"ט, עמ' 76, 206; תשל"א, עמ' 58, 130, 134.

- (3) תושב ארעי שמלאו לו שמונה עשרה שנה והוא עובד הזכאי לשכר שמעבידו חייב בתשלום דמי ביטוח בעדו לפי פרק ג', והוא אף אם עברה השנה הראשונה לכניסתו לישראל;
- (4) חייל ששירת שירות סדיר על-פי חוק שירות בטחון, תשי"ט-1959 [נוסח משולב]², מיום שחרורו מהשירות ולמשך שנה מאותו יום (להלן - חייל);

"עולה" - מי שטרם עברה שנה מיום כניסתו לישראל, ונתקיימה בו אחת מאלה:

(1) בידו אשרת עולה או תעודת עולה לפי חוק השבות, תשי"ט-1959³;

(2) הוא זכאי לתעודה כאמור ובידו -

(א) אשרה או רשיון לשיבת קבע לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952⁴, או,

(ב) אשרה או רשיון לשיבת ארעי מכח חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952, ונתמלאו בו התנאים שקבע לכך השר בתקנות לאחר התייעצות עם השר לקליטת העליה (בסימן זה - תושב ארעי);

"לשכת עבודה" ו"שירות התעסוקה" - כמשמעותם בחוק שירות התעסוקה, תשי"ט-1959⁵;

"דמי אבטלה" - גמלה המשתלמת בעד הימים שבהם הזכאי לה מוכטל.

תקנות

127.ב. (א) השר רשאי בתקנות, לאחר התייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, להרחיב את חוג המבוטחים לענין פרק זה בתנאים שקבע, ורשאי הוא, לאחר התייעצות עם השר לקליטת העליה ובאישור כאמור, לקבוע סוגים נוספים של בני אדם שדינם יהיה כדין עולים.

(ב) לענין הגדרת "עולה" רשאי השר, לאחר התייעצות עם השר לקליטת העליה, להתקין תקנות בדבר קביעת המועד שייחשב כיום הכניסה לישראל ובדבר חישוב השנה מהיום האמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

אבטלה, המוקנית לכל ציבור העובדים תושבי ישראל. מוצע גם להרחיב ביטוח זה על חיילים, ששירתו שירות סדיר, תוך שנה משחרורם, גם אם לא שולמו בעדם דמי ביטוח בענף זה, בהתחשב עם מעמדם המיוחד.

סעיף 127.ב: בהתחשב באפשרות שבמשך הזמן יצטרכו להחיל את ביטוח האבטלה על חוגים נוספים - מוקנית הסמכות לשר העבודה להרחיב את חוג המבוטחים בענף זה, באישור ועדת העבודה של הכנסת.

- 2 ס"ח תשי"ט, עמ' 306.
3 ס"ח תשי"ז, עמ' 119.
4 ס"ח תשי"ב, עמ' 354.
5 ס"ח תשי"ט, עמ' 32.

סימן ב': תנאי זכאות

127ג. (א) דמי אבטלה ישולמו למובטל שהשלים את תקופת האכשרה כמוגדר בסעיף 127ד ומלאו לו עשרים שנה וטרם מלאו לו ששים וחמש שנה בגבר או ששים שנה באשה (בפרק זה – זכאי).

מי זכאי לדמי אבטלה

(ב) מובטל שהשלים את תקופת האכשרה כאמור יראו אותו כזכאי לענין פרק זה אף אם לא מלאו לו עשרים שנה ובלבד שמלאו לו שמונה עשרה שנה והוא המפרנס היחיד של עצמו או של משפחתו, הכל לפי תנאים שנקבעו בתקנות.

127ד. (א) לענין סימן זה, תקופת האכשרה לגבי תקופת אבטלה פלונית היא אחת מאלה:

תקופת אכשרה מהי

(1) 210 ימים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה, בתוך 12 החדשים שקדמו בתכוף ליום תחילת אותה תקופת האבטלה (להלן בסימן זה – התאריך הקובע); היה שכרו של הזכאי מחושב על בסיס יומי (להלן – שכיר יום), דיו ששולמו דמי ביטוח אבטלה בעד 175 ימי עבודה תוך 12 החדשים האמורים; היה הזכאי עולה, דיו ששולמו דמי ביטוח אבטלה בעד 100 ימי עבודה תוך 12 החדשים האמורים, אולם השר, לאחר התייעצות עם השר לקליטת העליה, רשאי לקבוע בתקנות, לגבי סוג עבודה פלוני, מספר אחר של ימי עבודה כתקופת אכשרה של עולים, ובלבד שלא יעלה על 175;

(2) 315 ימים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה, בתוך 18 החדשים שקדמו לתאריך הקובע; היה הזכאי שכיר יום, דיו ששולמו דמי ביטוח אבטלה בעד 262 ימי עבודה תוך 18 החדשים האמורים.

דברי הסבר

הרי שימי האכשרה המוצעים לגבי עובד בשכר יומי הם 175 ימי עבודה ממש תוך תקופה זו. הסיבה לשוגי זה נעוצה בכך שעובד בשכר יומי מקבל שכרו רק בעד הימים שבעדם עבד ממש אך לא בעד שבתות וחגים, ויש להשוות, במידת האפשר, את תקופת העבודה והאכשרה של שני סוגי עובדים אלה. תקופת האכשרה של עולה תהא בכל מקרה 160 ימי עבודה. גיתנת גם אפשרות שניה לחישוב תקופת אכשרה, היינו: תשלום דמי-ביטוח אבטלה בעד עובד בשכר חדשי בעד מספר ימים יותר גדול מתוך שנה ומחציתה שקדמו לתאריך תחילת תשלום דמי-האבטלה, ומספר ימים זה הוא לגבי עובד בשכר חדשי – 315, ולגבי עובד בשכר יומי – 262. במסגרת ימי האכשרה ייכללו גם ימי אבל במשפחה, שירות בצה"ל או במילואים. לא תיודרש תקופת אכשרה לגבי זכאי שהוא חייל.

סעיף 127ה: הזמן שקדם לתקופת האכשרה יובא בחשבון או התקופה שלא הושלמה עקב אי-תשלום דמי

סעיף 127ג: מוצע שמבטוח יהיה זכאי לדמי האבטלה בין גיל 20 – הגיל שבו משתחררים לרוב הצעירים מהשירות בצה"ל – לבין גיל תחילת הזכאות לקיצבת זקנה, שהוא אינו כבר גיל העבודה ודינו של אדם שנפלט מעבודה בגיל זה כדין כל הפורשים לקיצבת זקנה. רק אותם המקרים שהמובטל הינו המפרנס היחיד במשפחתו הוא ייחשב כזכאי אף אם הוא עדיין בגיל שבין 18 ל-20.

סעיף 127ד: תנאי יסודי בכל מערכת ביטוח האבטלה הוא קיום תקופת אכשרה שבה שולמו דמי-ביטוח. לפי ההצעה, לענין מספר ימי האכשרה שבעדם יש לשלם דמי-ביטוח אבטלה בעד עובד, שונה מי ששכרו משתלם על בסיס חדשי ממי ששכרו יומי. שעה שימי האכשרה המוצעים לגבי עובד בשכר חדשי הם 210 ימי לוח תוך השנה שקדמה לתחילת תאריך השלום דמי-האבטלה, כולל שבתות, חגים וימי מנוחה אחרים שבעדם משתלם שכר,

- (ב) בתקופת האכשרה ייכללו אף ללא תשלום דמי ביטוח –
- (1) ימי אבל במשפחה שמטעמי דת או נוהג לא עבד בהם הזכאי;
- (2) ימי שירות סדיר או שירות מילואים בצבא-הגנה לישראל.
- (ג) אין נפקא מינה אם תקופת האכשרה היתה רצופה ואם לאו.
- (ד) לא תידרש תקופת אכשרה לגבי זכאי שהוא חייל.

תקופות נוספות

127ה. לא הושלמה תקופת האכשרה בשל העדר חובת תשלום דמי ביטוח בעד מספר ימים לפי אחת או יותר מהעילות המנויות בפסקאות (1) עד (3) יובאו בחשבון לענין תקופת האכשרה גם ימים שקדמו בתוך לתקופות של שנים-עשר או שמונה-עשר חודשים האמורות בסעיף 127ד, לפי הענין. ושולמו בעדם דמי ביטוח אבטלה, כמספר הימים החסרים, ובלבד שלא יובאו בחשבון כאמור יותר ממספר הימים המצויין לצד כל עילה:

- (1) היות הזכאי, מטעם לשכת העבודה, בהכשרה או בהשגת תלמות מקצועית או בהסבה מקצועית (לכל אלה ייקרא להלן – הכשרה מקצועית) – 365 ימים;
- (2) מחלה, תאונה, או חופשת לידה לפי חוק עבודת נשים, תשי"ד-1954⁶ – 183 ימים;
- (3) היעדרות אחרת מעבודה מסיבות שאינן תלויות ברצונו של הזכאי – 30 יום.

מובטל מהו

127ו. (א) רואים אדם כמובטל אם הוא רשום בלשכת העבודה כמתוסר עבודה לפי התנאים ובמועדים הקבועים בתקנון שירות התעסוקה לפי סעיף 21 לחוק שירות התעסוקה, תשי"ט-1959, והוא מוכן ומסוגל לעבוד במקצועו או בכל עבודה אחרת המתאימה לו, ולשכת העבודה לא הציעה לו עבודה כאמור.

(ב) מי שחלה תוך תקופת אבטלתו יראו אותו כמובטל במשך שבעה עשר ימי מחלה החל מהיום השלישי למחלתו אף אם לא נתקיימו בו הדרישות של סעיף קטן (א) ובלבד שמוסד רפואי כמשמעותו בסעיף 45(א) אישר את מחלתו; לענין זה, "מחלה" – אף תאונה במשמע.

דברי הסבר

סעיף 127ו: מובטל הזכאי לדמי-אבטלה צריך להירשם בלשכת העבודה כמתוסר עבודה לפי התנאים והמועדים הקבועים בתקנון שירות התעסוקה, והוא צריך להיות מוכן ומסוגל לעבוד במקצועו בכל עבודה מתאימה אחרת, והעבודה לא הוצעה לו.

ביטוח מטעמים מיוחדים. במקרים אלה תוארך תקופת האכשרה שלפי סעיף 127ג, היא שנה או שנה וחצי, במספר הימים שבעדם לא שולמו דמי ביטוח אבטלה לפי הנסיבות כאמור בסעיף זה וזכותו של המובטל לדמי אבטלה תיקבע לפי התשלומים בתקופת המוארכת.

⁶ ס"ח תשי"ד, עמ' 154.

1127. (א) לענין סעיף 1127 רואים עבודה כמתאימה לאדם פלוני אם נתמלאו בה כל אלה:

עבודה מתאימה

(1) העבודה היא מסוג העבודה העיקרית שבה עבד תוך שלוש השנים שקדמו בתכוף לתאריך הקובע, או עבודה אחרת התואמת את הכשרתו המקצועית, רמת השכלתו, מצב בריאותו וכשרו הגופני;

(2) השכר בעבודה המוצעת שווה לדמי האבטלה שהיו מגיעים לו אילו היה זכאי להם, או גבוה מהם;

(3) העבודה המוצעת אינה מחייבת שינוי במקום מגוריו.

(ב) לענין סעיף 1127 רואים הכשרה מקצועית כעבודה מתאימה לאדם פלוני אם היא תואמת את רמת השכלתו, מצב בריאותו וכשרו הגופני, ואם אינה מחייבת שינוי במקום מגוריו.

(ג) השר רשאי לקבוע בתקנות מה ייחשב שינוי מקום מגורים לענין סעיף זה.

1127. (א) מי שהפסיק את עבודתו מרצונו, בלי שהיתה הצדקה לכך, לא יהיה זכאי לדמי אבטלה בעד שלושים הימים הראשונים מהתאריך הקובע; השר רשאי לקבוע בתקנות מה ייחשב הצדקה לענין הודאה זו.

סייגים לזכאות

(ב) מי שלשכת העבודה הציעה לו עבודה מתאימה והוא סירב לקבלה, לא יהיה זכאי לדמי אבטלה בעד עשרים הימים הראשונים מיום הסירוב.

1127.ט. הרואה עצמו נפגע מהחלטת לשכת העבודה בקשר להצעת עבודה או להערכת עבודה כמתאימה, רשאי לערור על החלטה זו לפי האמור בסעיף 43 לחוק שירות התעסוקה, תשי"ט-1959.

זכות ערר

ד ב ר י ה ס ב ר

בעבודתו, אולם יהיה זה מרוחק לכת לפנות אדם בעד מלוא תקופת האבטלה גם אם עזב את מקום עבודתו מרצונו או שסירב לקבל עבודה מתאימה בהגותו שיוכל אף ללא עבודה לזכות במלוא דמי-אבטלה. מאידך, תקופת שלילת זכאות זו מוגבלת בזמנה.

סעיף 1127 ט: זו לשונו של סעיף 43 לחוק שירות התעסוקה:

"43. הרואה עצמו נפגע על ידי פעולת לשכת עבודה בקשר לשליחה לעבודה, לרבות מגיעה על ידי אי קיום הוראות סעיף 42, רשאי לערור לפני ועדת ערר שנת-מנתה על-ידי מועצת לשכת עבודה ועל החלטת ועדת ערר ניתן לערור לפני בית-דין אזרחי, הכל במועדים שייקבע ובתקנות; דרכי הערר בפני ועדת הערר ייקבעו בתקנות."

הרואה עצמו נפגע מהחלטת לשכת העבודה בענינים הקשורים בסידור בעבודה מתאימה יוכל אף הוא לערור בפני הועדה האמורה.

סעיף 1127: סעיף זה מגדיר כמי עבודה מתאימה שאם לשכת העבודה לא הציעה אותה לאדם - ייחשב כמובטל. עבודה זאת צריכה להיות עבודה במקצועו של האדם או עבודה התואמת את הכשרתו המקצועית, רמת השכלתו ומצב בריאותו. השכר המוצע צריך להיות גבוה או שווה לדמי האבטלה שהיו מגיעים לאיש אילו היה מובטל. לפיכך, אם מוצעת למבוטח עבודה שאינה עולה בקנה אחד עם הכשרתו ורמת השכלתו או עם מצב בריאותו או שהיא בשכר הנמוך מהשיעור הנ"ל, אין לראות בסירוב לעבוד באותה עבודה הצדקה לשלילת הזכאות לדמי האבטלה. אף הכשרה מקצועית המוצעת למבוטח חייבת להיות תואמת את רמת השכלתו וכשירותו.

סעיף 1127 ח: עזיבת מקום עבודה מרצון הפשי או סירוב לקבל עבודה או הכשרה מקצועית מתאימות שר-ללים את הזכאות לדמי-אבטלה לתקופה מוגבלת כאמור בסעיף זה. יש להבין סייגים אלה על רקע העקרון שדמי-אבטלה באים לפנות אדם כשאין באפשרותו לעבוד

סימן ג': דמי אבטלה

127 י. ואלה סוגי המובטלים לענין חישוב דמי האבטלה כאמור בסעיף

סוגי מובטלים

127 י.א:

סוג א':

- (1) מובטל שבן זוגו אינו עובד ואף אינו זכאי לדמי אבטלה;
- (2) מובטל שאין לו בן זוג ויש לו ילד שטרם מלאו לו שמונה עשרה שנה;

סוג ב':

- (1) מובטל שבן זוגו עובד או מקבל דמי אבטלה, ושכרו לפני שהיה למובטל היה גבוה משכר בן זוגו באותה תקופה, ואם היה שכרם שווה – הגבר;
- (2) מובטל שמלאו לו שלושים שנה ואין לו לא בן זוג ולא ילד שעוד לא מלאו לו שמונה עשרה שנה (להלן – בני משפחה);

סוג ג':

מובטל שטרם מלאו לו 30 שנה שאין לו בני משפחה;

סוג ד':

כל מובטל אחר.

דברי הסבר

אבטלה בשיעורים גבוהים יותר על החלקים הנמוכים של השכר, והטעם לכך הוא הצורך בשמירה על רמת הוגנת יותר של קיום למעוטי הכנסה, רמה שאין לרדת ממנה.

סעיף 127 י. מפרט את ארבעת סוגי המובטלים שסייגם נערך לפי המצב המשפחתי של המובטל והיותו מפרנס ראשי או מפרנס משני מבין בני הזוג. שיטת החישוב בלוח 10 מושתתת על העקרון של מתן דמי-

דגם של דמי האבטלה ליום לפי סוג המובטל

דמי אבטלה ליום לפי סוג המובטל (בלירות)							השכר היומי בלירות
ד	ג	ב	א				
6.5 (65%)	6.5 (65%)	7.0 (70%)	7.5 (75%)	7.5	7.0	10	
7.8 (65%)	7.8 (65%)	8.4 (70%)	9.0 (75%)	9.0	8.4	12	
9.3 (62%)	9.3 (62%)	9.9 (66%)	10.5 (70%)	10.5	9.9	15	
11.8 (59%)	11.8 (62%)	12.4 (65%)	13.0 (65%)	13.0	12.4	20	
13.6 (54%)	14.3 (57%)	14.9 (60%)	15.5 (62%)	15.5	14.9	25	
15.3 (51%)	16.8 (56%)	17.4 (58%)	18.0 (60%)	18.0	17.4	30	
17.8 (45%)	20.8 (52%)	21.4 (54%)	22.0 (55%)	22.0	21.4	40	
20.3 (41%)	24.8 (50%)	25.4 (51%)	26.0 (52%)	26.0	25.4	50	
22.8 (38%)	28.8 (48%)	29.4 (49%)	30.0 (50%)	30.0	29.4	60	

האבטלה ליום לפי מה שנקבע בטבלה שבלוח 10 (ראה סעיף 20 להצעה זו), לגבי כל אחד מארבעת סוגי המובטלים המוגדרים בסעיף 127 י. ובלבד שהשכר היומי המשמש בסיס לחישוב דמי האבטלה ליום לא יעלה על החלק ה-25 מהמקסימום הנקוב בלוח י"א (שכיום הוא 1,500 לירות לחודש).

שיעורים אלה הם של דמי-אבטלה ברוטו מהשכר ברוטו קודם לאבטלה. יש לציין שאם מחשבים דמי-אבטלה נטו משכר נטו, ההבדלים בין שיעורי האבטלה של בעלי שכר נמוך לבעלי שכר גבוה מצטמצמים: כ-75% לבעלי שכר נמוך מאד ועד ל-65% לבעלי שכר גבוה במיוחד.

סעיף 127 י.א: סעיף זה קובע דרכי חישוב דמי-

<p>127יא. דמי האבטלה ליום יחושבו כאחוזים מהשכר היומי הממוצע כפי שנקבע בלוח ט או בצירופיהם, לפי הענין.</p>	<p>חישוב דמי-אבטלה</p>
<p>127יב. מובטל לפי סוג א' או ב' שיש לו ילד שטרם מלאו לו 18 שנה יקבל בעד כל אחד משלושת ילדיו הראשונים תוספת בשיעור קצבת ילדי העובדים בהתאם ללוח ט', על-פי חישוב יומי כפי שייקבע בתקנות.</p>	<p>תוספת לילדים</p>
<p>127יג. (א) היו שני בני זוג זכאים לדמי אבטלה, לא יעלו דמי האבטלה של שניהם יחד במשך תקופה של חודש אחד על הסכום האמור בלוח ט. (ב) השר רשאי, באישור ועדת העבודה של הכנסת, לקבוע סכום אחר במקום האמור בלוח ט.</p>	<p>בני-זוג מובטלים</p>
<p>127יד. (א) השכר היומי הממוצע לגבי מובטל שאינו חייל יחושב לפי ההכנסה שממנה מגיעים דמי ביטוח אבטלה בתקופה המשמשת לגבי המובטל כחוקת אכשרה, למעט פרמיות וגמול עבודה בשעות נוספות כפי שיגדיר השר בתקנות.</p>	<p>חישוב השכר היומי הממוצע</p>
<p>(ב) השכר היומי הממוצע לגבי חייל יחושב לפי ההכנסה שממנה מגיעים דמי ביטוח אבטלה בתקופת השנה שקדמה לתאריך הקובע; ואולם אם עבד החייל תוך השנה האמורה פחות מחודש ימים, יחושב השכר היומי הממוצע לפי מחצית השכר הממוצע בחדשים אפריל עד ספטמבר על-פי נתוני השכר החדשי הממוצע לשכיר שפורסמו לאחורונה לפני התאריך הקובע מטעם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.</p>	
<p>(ג) בשום מקרה לא יעלה השכר היומי הממוצע על החלק ה-25 מהכנסת המקסימום הקבועה בלוח י"א.</p>	
<p>(ד) מקום שלפי הוראות סעיף זה קיימות אפשרויות שונות של חישוב השכר היומי הממוצע, ייעשה החישוב לפי הנוח ביותר למובטל.</p>	
<p>127טו. (א) לא ישולמו דמי אבטלה בעד יום פלוני של אבטלה אם במשך 385 הימים שקדמו לאותו יום היה אותו אדם מובטל 138 ימים.</p>	<p>תקופת מקסימום לדמי-אבטלה</p>

ד ב ר י ה ס ב ר

הממוצע בתקופת האכשרה (כאמור בסעיף 127ד). לענין זה יחושב השכר על כל מרכיביו, להוציא פרמיות ותשלום בעד שעות נוספות שאינם מהווים למעשה חלק אינטגרלי של השכר אלא מותנים בתמורה מיוחדת שאינה משקפת את הליכי העבודה הרגילים והשכר הצמוד להם. לגבי חייל משוחרר שעבד פחות מחודש ימים תוך 12 החדשים שקדמו לתחילת אבטלתו – יחושבו דמי האבטלה שלו בשיעור של מחצית השכר החדשי הממוצע לעובד ביש-ראל בחדשים אפריל עד ספטמבר של השנה שחלפה.

סעיף 127 טו: לא יהיה אדם זכאי לדמי-אבטלה לתקופה העולה על 138 ימים בשנה אחת. במנין ימי האבטלה הובאו בחשבון גם ימי מחלה שלא מעל ל-17, חוץ משני הימים הראשונים. לגבי אזורים המשמשים כמקדי אבטלה (עיריות פתוחה, אזורי גבול, מקומות מרוחקים ממרכזי הארץ) מוקנית הסמכות לשר העבודה להאריך את תקופת הזכאות לדמי-אבטלה לפי הנסיבות והצרכים.

סעיף 127 יב: לפי המצב כיום זכאי דורש עבודה הרשום בלשכת העבודה, שלא עבד 15 ימים לפחות בחודש פלוני, לפי רישום בלשכת העבודה לגבי אותו חודש, לקצבת ילדי עובדים כאילו עבד חודש עבודה מלא. מוצע כי ישולם למובטל, בנוסף לדמי האבטלה, תשלום יומי בעד כל אחד משלושת ילדיו הראשונים, בשיעור המשתלם כיום קצבת ילדי עובדים באמצעות המעבידים. כמוכן, תשלום זה יבוא במקום תשלום קצבת ילדי עובדים למובטל.

סעיף 127 יג: במקרה ששני בני זוג מובטלים וכל אחד מהם זכאי לדמי-אבטלה יוגבל המקסימום המשתלם לפי לוח ט לשניהם, ויועמד על 1,200 לירות לחודש, מתוך הנחה שסכום זה עונה על צרכי קיום סבירים בתקופת אבטלה. השר, באישור ועדת העבודה של הכנסת, יהיה רשאי לשנות סכום זה.

סעיף 127 יד: דמי האבטלה ליום יחושבו לפי השכר

(ב) השר רשאי, לאחר התייעצות עם שר האוצר, להורות על הארכת התקופה של 138 הימים האמורה בסעיף קטן (א) בעתות של אבטלה ממושכת או כללית בכל שטח המדינה או באזור מסויים, הכל בהתאם לכללים שנקבעו בתקנות.

ימי אמתנה

127טז. (א) חמשת ימי האבטלה הראשונים בכל תקופת אבטלה רצופה ייחשבו כימי אמתנה ולא ישולמו בעדם דמי אבטלה, ובלבד שימי האמתנה לא יעלו על חמישה מתוך כל תקופה מתקופות של 90 יום המתחילות בתאריך הקובע הראשון.

(ב) במקצועות ובענפי עבודה שלגביהם קבע השר בתקנות כי אין עובדים בתקופת תעסוקה מלאה יותר מ-280 ימי עבודה לשנה, יהיו ימי האמתנה 10 ימים, אולם המובטל יותר מעשרה ימים תוך 280 הימים האמורים יהיה זכאי לדמי-אבטלה החל מהיום הששי לאבטלתו.

127יז. זכאי שנשלח להכשרה מקצועית, ישולם לו סכום ההפרש בין התשלומים הניתנים לו בהכשרה המקצועית לבין מלוא דמי האבטלה שהיה זכאי להם אילו היה מובטל.

דמי-אבטלה
בתקופת הכשרה
מקצועית

סימן ד': שונות

127יח. מדמי האבטלה ינכה המוסד במקור מס הכנסה לפי האמור בסעיפים 164 ו-243 לפקודת מס הכנסה והתקנות לפיהם.

ניכוי מס הכנסה

127יט. מי שמלאו לו 16 שנה וטרם מלאו לו 18 שנה שהוא המפרנס היחיד של הוריו או של אחיו זכאי להענקת אבטלה בתנאים ובשיעורים שייקבעו בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת.

הענקת אבטלה

127כ. באישור ועדת ביטוח האבטלה כאמור בסעיף 204א, רשאי המוסד לממן פעולות למניעת אבטלה הנעשות על-ידי המדינה בתחום הכשרה

מימון פעולות
למניעת אבטלה

ו ב ר י ה ס ב ר

סעיף 127 יח: דמי אבטלה מהווים תחליף לשכר ואין הצדקה לפטור הכנסה זו מהשלום מס הכנסה. ניכוי זה ייעשה במקור ובהתאם ללוח הניכויים הנהוג לגבי עובדים יומיים לפי האמור כיום בתוספת לתקנות מס הכנסה (ניכוי משכר עבודה), תשכ"ה-1965.

סעיף 127 יט: אדם יהיה זכאי להענקת אבטלה בגילים בין 16 ל-18 אם הוא המפרנס היחיד במשפחתו על אף העובדה שאין הוא מבוטח לפי התגדרה בסעיף 127א. הענקת האבטלה אינה פונוקציה של ביטוח על-ידי תשלום דמי ביטוח והיא תשולם לו מחסכון מיוחד (ראה סעיף 16 לתלן). תנאי הוכחות להצנקה זו ייקבעו בתקנות.

סעיף 127 כ: אחד מתפקידיו החשובים של ביטוח אבטלה הוא נקיטת אמצעים למניעת אבטלה. לצורך זה יממן המוסד ויבצע מחקרים ותחזיות לגבי סוגי עובדים או מפעלים או מקצועות העומדים בסכנת אבטלה. בהתאם

סעיף 127 טז: מכיון שימי האבטלה הראשונים אינם מאפיינים תקופת אבטלה דווקא אלא לעתים הם משמשים את המעבר מעבודה אחת לשנייה, ומחמת הצורך שהמובטל ישתדל להשתלב בעבודה בהקדם האפשרי – מוצע שחמשת ימי האבטלה הראשונים בכל רבע שנה מתחילת התאריך שבו נרשם האדם בלשכת העבודה כמובטל ייחשבו כימי אמתנה שבעדם לא משלמים דמי-אבטלה. הובאו גם בחשבון אותם המקצועות שבהם מועסק אדם בתקופת תעסוקה מלאה 280 ימי עבודה לשנה לכל היותר, במקרים אלה תקופת המעבר מעבודה אחת לשנייה עשויה להיות באופן רגיל ארוכה יותר, ומוצע להעמיד איפוא את ימי האמתנה על 10 ימים; המבוטח המובטל יותר מ-10 ימים יהיה זכאי לדמי אבטלה כבר החל מהיום הששי לאבטלתו.

סעיף 127 יז: סעיף זה בא לאפשר להשלים למובטל המצוי בהכשרה מקצועית את דמי-קיומו שהוא מקבלם ממשרד העבודה, עד מלוא שיעור דמי האבטלה המגיעים לו.

7 דיני מדינת ישראל, גוסס חדש 6, עמ' 120.

מקצועית, סיוע לגיירות גיאוגרפית של עובדים ושיקום תעסוקתי לעובדים, ובלבד שסך ההוצאה השנתית לפעולות אלו לא יעלה על 5% מאומדן הגביה השנתית של דמי ביטוח אבטלה.

תקנות לגבי סוגי מבוטחים

127כא. השר רשאי, לאחר התייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, לקבוע בתקנות לגבי סוגי מבוטחים הוראות מיוחדות בדבר תנאי ביטוח וזכאות השונים מהאמור בפרק זה.

תיקון סעיף 142

6. בסעיף 142 לחוק העיקרי, בפסקה (2), בסופה יבוא "ושל דמי-אבטלה".

תיקון סעיף 143

7. בסעיף 143 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) לא יהיה אדם זכאי לדמי-אבטלה בעד התקופה שבה הוא זכאי לאחד מאלה:

- (1) דמי פגיעה המשתלמים לפי פרק ג';
- (2) דמי-לידה המשתלמים לפי פרק ד';
- (3) תגמולים המשתלמים לפי חוק שירות מילואים (תגמול-לים), תשי"ט-1959 [נוסח משולב]⁸;
- (4) דמי חופשה המשתלמים לפי חוק חופשה שנתית, תשי"א-1951⁹, או לפי הסכם קיבוצי או חוזה עבודה;
- (5) כל תשלום אחר שהשר, באישור ועדת העבודה של הכנסת, קבע בצו כתשלום הבא כפיצוי על הפסד שכר.

הוספת סעיף 143א

8. אחרי סעיף 143 לחוק העיקרי יבוא:

- 143א. המוסד ינכה מדמי-אבטלה המשתלמים לפי פרק ו' -
- (1) סכומים המשתלמים לזכאי כפנסיה ממקום עבודתו עקב פרישתו מעבודתו;
 - (2) קצבת נכות לפי פרק ג' או לפי חוק בפגעי ספר, תשי"ז-1956¹⁰;

דברי הסבר

שכר לפי כל חוק אחר - כגון דמי פגיעה בעבודה, דמי לידה, או תגמולים למשורתיים במילואים - הרי פרקע זכותו של אדם זה לדמי-אבטלה. בעיית פיצויים לפי חוק פיצויי פיטורין אמנם לא מצאה פתרון במסגרת הצעה זו, אולם קיימת הצעה שבעיה זו תבוא על פתרונה במסגרת חוק פנסיה כללית.

סעיף 8 סעיף זה בא לאפשר לנכות מדמי אבטלה פנסיה מוקדמת ממקום עבודה וקצבת נכות, כי הן הפנסיה והן הקצבה ודמי-האבטלה הם פונקציה של עבודה ושכר הבאים לפצות את המובטל על הפסד שכר. הוא הדין באשר להכנסה מעבודה צדדית בתקופת האבטלה, שגם אותה ניתן לנכות מדמי-האבטלה. מאידך, הכנסה שלא מעבודה לא תנוכה, כיוון שאין הצדקה לכך.

לתחזית ומידע בנושא זה ישתתף המוסד בייזום ובמימון של פעולות הכשרה והסבה מקצועית של עובדים, וסיוע לגיירות גיאוגרפית ממקומות שבהם צפויה אבטלה למקומות שבהם קיימת דרישה לכוח אדם.

סעיף 6 לפי סעיף 142 (2) השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר "אופן תשלומם של קצבאות ושל דמי לידה ושל דמי פגיעה". מוצע להוסיף לרשימה גם את הסמכות להתקין תקנות בדבר אופן תשלומם של דמי-אבטלה.

סעיף 7 סעיף זה מתייחס למניעת גמלאות כפל. דמי-האבטלה מיועדים לפצות אדם בעד הפסד הכנסה מעבודה חוץ תקופת האבטלה, אולם אם העילה לאבטלה מקנה לאדם גם זכות לפיצוי בעד הפסד

⁸ ס"ח תשי"ט, עמ' 306.

⁹ ס"ח תשי"א, עמ' 234.

¹⁰ ס"ח תשי"ז, עמ' 22.

(3) הכנסה מעבודה שאין בה למובטל כדי פרנסה והיא נמשכת על אף היותו מובטל; השר רשאי לקבוע בתקנות מהי הכנסה שאין בה כדי פרנסה.

9. בסעיף 156 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), הגדרת "מבוטח ביטוח אבטלה" – תימחק. תיקון סעיף 156

10. בסעיף 157 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ד), במקום "מבוטח ביטוח אבטלה" יבוא "מבוטח לפי פרק 11 שהוא עובד". תיקון סעיף 157

11. בסעיף 167 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא: תיקון סעיף 167

"(ד) מבוטח המקבל דמי-אבטלה לפי פרק 11, ישלם דמי-ביטוח כאילו היתה הכנסתו המינימום הקבוע בפרט (3) שבלוח "א."

12. במקום הכותרת לסימן ב' לפרק י' לחוק העיקרי יבוא: החלפת הכותרת לסימן ב' לפרק י'

"סימן ב': המועצה, המינהלה וועדת ביטוח אבטלה."

13. אחרי סעיף 204 לחוק העיקרי יבוא: הוספת סעיף 204א

204א. (א) השר ימנה ועדה ציבורית מיוחדת לביטוח אבטלה (להלן – ועדת ביטוח האבטלה) והשר או מי שהשר מינהו לכך ישמש יושב-ראש הועדה; השר ימנה את חברי הועדה מתוך נציגי ארגוני העובדים והמ-עבידים, עובדי משרד העבודה ומשרד האוצר ונציגי שירות התעסוקה; נציגי ארגוני העובדים והמעבידים יהוו, במספר שווה, שני שלישים ממספר חברי הועדה. "ועדת ביטוח האבטלה

(ב) נציגי העובדים והמעבידים בוועדת ביטוח האבטלה יתמנו לפי המלצת ארגוני העובדים והמעבידים שלדעת השר הם הארגונים היציגים.

(ג) תקופת כהונתה של ועדת ביטוח האבטלה תהיה ארבע שנים.

(ד) ועדת ביטוח האבטלה מוסמכת –

- (1) לייעץ לשר בהתייחס המדיניות של ביטוח אבטלה;
- (2) לייעץ לשר בהתקנת תקנות הנוגעות לביטוח אבטלה;
- (3) לאשר את תקציב ענף ביטוח האבטלה, לרבות תקציב הפעולות האמורות בסעיף 127כ;
- (4) לפקח על פעולות ביטוח האבטלה;
- (5) למלא כל תפקיד אחר שיטיל עליה השר.

ד ב ר י ה ס ב ר

9. **סעיף 9** בשים לב להגדרת מבוטח בסעיף 127א, מיותרת ההגדרה שבסעיף 156 ומוצע למחקה.

10. **סעיף 10** מוצע שייקבע במפורש שמובטל ישלם דמי ביטוח לפי המינימום שנקבע למבוטח שאינו עובד ולא עובד עצמאי, כלומר – לפי הכנסה של 360 לירות לשנה.

13. **סעיף 13** לפי סעיף 203 לחוק העיקרי ממנה מועצת המוסד ועדות, מבין חבריה ושלא מבין חבריה, והמועצה רשאית להעביר לוועדה מטאכיותיה.

(ה) סמכויות ועדת ביטוח האבטלה בכל העניינים האמורים בסעיף קטן (ד) אינן נתונות בידי מועצת המוסד, אולם אם הטיל השר על ועדת ביטוח האבטלה תפקיד הנוגע גם לענפי ביטוח אחרים, היא דינה בכל הנוגע לאותו תפקיד כדין כל ועדה שמונתה לפי סעיף 203.

14. במקום סעיף 205 לחוק העיקרי יבוא: החלפת סעיף 205

"ונהל" 205. המועצה, ועדותיה וועדת ביטוח האבטלה יקבעו את סדרי דיוניהן ועבודתן, במידה שלא נקבעו בתקנות."

15. בסעיף 207 לחוק העיקרי, במקום "או של ועדה מועדות המועצה" יבוא "של ועדה מועדות המועצה או של ועדת ביטוח האבטלה". תיקון סעיף 207

16. אחרי סעיף 215 לחוק העיקרי יבוא: הוספת סעיף 215א

215א. הענקת אבטלה לפי סעיף 127יט תשולם מחשבון מיוחד על-פי הקצבה מיוחדת של ענף ביטוח אבטלה, שייקבע בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת." "חשבון מיוחד לחשולם הענקת אבטלה

17. אחרי סעיף 217 לחוק העיקרי יבוא: הוספת סעיף 217א

217א. גרעון שנוצר בענף ביטוח אבטלה יכוסה מאוצר המדינה." "כיסוי גרעון

18. בסעיף 220 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 220

(1) אחרי "על פי המלצת המועצה" יבוא "ובנושא הנוגע לביטוח אבטלה – על פי המלצת ועדת ביטוח האבטלה";
 (2) במקום "וכן לעריכת מחקרים בתחום הביטוח הסוציאלי" יבוא "לעריכת מחקרים ותחזיות בתחומי הביטוח הסוציאלי והאבטלה וכן לבדיקות נסיוניות של תכניות לשם תכנון הביטוח הסוציאלי".

19. בסעיף 231 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), בסופו יבוא: תיקון סעיף 231

"(8) שירות התעסוקה".

ד ב ר י ה ס ב ר

התיקונים בסעיף זה באים לאפשר לוועדת ביטוח האבטלה, אף ללא חודקקות למועצה, להמליץ על פעולות מחקר בתחום ביטוח האבטלה, ולאפשר למוסד מתן העזקות גם במקרים של בדיקות נסיוניות לשם קידום תכניות הביטוח הסוציאלי.

סעיף 19 בעלי הדין בפני בית-דין לעבודה במקרה של תביעה הנוגעת להפעלת חוק הביטוח הלאומי; מוצע להוסיף לרשימת בעלי הדין גם את שירות התעסוקה, שלפי סעיף 127ט עשוי הוא להיות בעל דין בערר לפני בית הדין האזורי לעבודה.

סעיף 16 ראה דברי הסבר לסעיף 127יט המוצע.

סעיף 18 סעיף זה בא להרחיב את תחום סעיף 220 לחוק העיקרי שזו לשונו:

"220. המינהלה רשאית, על פי המלצת המועצה ובאישור השר, ליתן הענקות, במסגרת התקציב שאושר לפי סעיף 213, למוסד לביטוח וגיהות שהוקם על פי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954, לכל תאגיד או גוף אחר העוסקים בקידום פעולות הביטוח בעבודה וכן לעריכת מחקרים בתחום הביטוח הסוציאלי."

20. אחרי לוח ט' לחוק העיקרי יבוא:

"לוח ט 1 – חישוב דמי אבטלה

(סעיף 127 י"א)

בלוח זה –

"שכר" – השכר היומי הממוצע של המובטל לפי סעיף 127 י"ד;

"מקסימום" – החלק ה-25 מהכנסת המקסימום הקבועה בלוח י"א;

"אחוזים" – אחוזים מהשכר שלפיהם או לפי צירופיהם יחושבו דמי-אבטלה, הכל לפי סוגי המובטלים.

א ח ו ז י ם				ס כ ו מ י ש כ ר
ס ו ג ד	ס ו ג ג	ס ו ג ב	ס ו ג א	
65%	65%	70%	75%	עד חמישית המקסימום
50%	50%	50%	50%	מעל לחמישית ועד לשליש המקסימום
35%	50%	50%	50%	מעל שלישי ועד מחצית המקסימום
25%	40%	40%	40%	מעל למחצית המקסימום ועד המקסימום

לוח ט 2

(סעיף 127 י"ג)

מקסימום דמי אבטלה לחודש לבני זוג

1200 לירות.

חוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון מס' 2) תשל"א-1971

הוספת סעיפים
א 9 ו-39

1. בחוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960 (להלן - החוק), אחרי סעיף 9 יבוא:

א9. בית המשפט רשאי להימנע מהזמין קטין כעד בהליכים לפי חוק זה, או להפסיק עדותו, אם היה סבור שמתן העדות עלול לסכן את שלומו של הקטין; במקרה זה רשאי הוא לקבל כראיה עדות שגבה ורשם חוקר נוער, לפי חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), תשט"ו-1955, או זכרון דברים או דין וחשבון שרשם חוקר נוער בשעת חקירה או לאחריה.

"מניעת עדותו של קטין"

39. בית המשפט, כבואו להחליט אם קטין הוא נזקק לפי סעיף 2 (2) ו-5, רשאי לקבל כראיה עדויות שהורשמעו לאותו ענין לגבי אחיו ואחותיו של הקטין ובלבד שלא יכריע על סמך עדויות אלה בלבד; בית המשפט ישמע את העדויות מחדש אם ביקש זאת אחד הצדדים."

דין ראיות קודמות על נזקקה

דברי הסבר

חוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960, מסדיר את דרכי הטיפול וההשגחה של קטין עזוב, בלשון החוק קטין "נזקק". בשל כך שלא נמצא אדם האחראי עליו או מסיבות אחרות שצויינו בחוק. החוק המוצע בא להשלים את החוק העיקרי, בשני שטחים, בדיני הראיות ובדיני ביצוע שלפי הנסיון שנרכש במשך עשור שנים נמצאו חסרים.

במקרה כזה יוכל הדיון להתנהל בלי להביא את הקטין כעד, ואפשר יהיה להסתפק בעדות שנמסרה לפני חוקר הנוער בהתאם להוראות החוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), תשט"ו-1955, הקובעות שילד לא יועד על עבירה נגד המוסר שנעשתה בגופו או בגופתו, וזאת כדי למנוע ממנו נזק נפשי, ושבמקום העדות ניתן להניח לבית המשפט עדותו של הקטין שנגבתה ונרשמה על ידי חוקר נוער, או זכרון דברים או דין וחשבון שנרשמו על ידי חוקר נוער בשעת החקירה או אחריה.

אין הוראה מפורשת בחוק העיקרי המאפשר לבית המשפט למנוע הבאת קטין כעד במשפט, אף אם מתן העדות עלול להסב לו נזק נפשי. אמנם אפשר להסיק סמכות זו של השופט מן האמור בסעיפים 8 ו-9 לחוק. סעיף 8 מחייב את בית המשפט ליתן לקטין כשהוא צד לדיון, היינו כשמבקרים לראותו כנזקק הטעון טיפול מיוחד, הודמנות לטעון בפניו טענות תירו ולהציע הצעותיו, ואילו סעיף 9 מאפשר לבית המשפט שלא להזמין במקרה זה את הקטין אם נראה לו שהבאתו לבית המשפט עלולה לסכן את שלומו. אולם העדר הוראה מפורשת לענין זה הורגש בבית המשפט העליון (בע"א 344/65) אשר העיר על כך לאמור:

לפי סעיף 2 לחוק העיקרי קטין הוא נזקק אם נתקיימו בו, בין השאר, אחת מאלה:
א) (2) האחראי על הקטין אינו מסוגל לטפל בו או להשגיח עליו או שהוא מזניח את הטיפול וההשגחה;
ב) הוא נתון להשפעה רעה או שהוא חי במקום המשמש דרך קבע מקום עבירה.

"נראה לי שנוסח החוק משנת תש"ך לוקה בחסר, באין בו הוראה מפורשת על אפשרות של מניעת הופעתו של קטין כעד. אך הדבר משתמע ברורות מסעיף 9 של החוק. אם אפשר היה למנוע את הזמנת הקטין כטוענת, מחשש לסיכון שלומה, קל והומר הזמנתה כעדה, החושפת אותה להקירת שתי וערב. מן הנכרח, לפי מטרת החוק ורוחו, שיהיה לשופט שיקול דעת גם לענין זה."

יקרה לעתים כי לאחר שפסק בית משפט לראות את הקטין כנזקק על פי אחת העילות האמורות מובא לפניו ילד שני של אותם ההורים ולפי אותן העילות. לפי החוק הקיים חייב בית המשפט לחזור ולשמוע את כל הראיות, אף שהן זהות לגבי שני הקטינים, ויש בכך משום בזבוז זמנו של בית המשפט, בנוסף על ההשפעה המזיקה שראיות

התיקון המוצע בא להורות מפורשות שבית המשפט רשאי לסרב להזמין קטין כעד, וכן להפסיק עדותו.

1 ס"ח 311 תש"ך עמ' 52; ס"ח 539, תשכ"ח עמ' 223.
2 ס"ח 184, תשט"ו, עמ' 96.

"(ב) בית המשפט רשאי, לשם ביצוע הוראות חוק זה, לכפות התייצבותו של קטין לפניו או לפני מוסד שצויין בהחלטתו.

(ג) לשם ביצוע צווי חירום לפי סעיף 11, רשאי פקיד סעד לקבל בשעת הצורך עזרה מתאימה מהמשטרה.

(ד) קטין שעזב ללא רשות מקום חסות שנקבע לו על פי חוק זה, רשאי שוטר, לפי בקשת פקיד סעד, לעצרו ולהחזירו למקום החסות."

ד ב ר י ה ס ב ר

מצוי הדבר בקטינות המובאות לבית המשפט עקב שוטטות וניהול אורח חיים העלול לסכן את שלומן. לרוב נעלמים עקבותיהן, ואין אפשרות לבצע את הבדיקות הדרושות. ההוראה המוצעת באה להבטיח המשך סדיר של ההליכים וביצוע הוראותיו של בית המשפט.

פקיד סעד מוסמך, לפי סעיף 11 לחוק, להפעיל אמצעי חירום אם נשקפת סכנה תכופה לקטין או שהקטין זקוק לטיפול שאינו סובל דחייה. במקרים אלה על פקיד הסעד לבצע את החלטתו בעצמו, וההוראה המוצעת באה להבטיח לו את עזרתה של המשטרה.

מחודשות אלו עלולות לגרום לקטינים. מוצע שבמקרים כגון זה יהא בית המשפט רשאי להשתמש בעדויות שהושגו מעו לגבי הילד הראשון, אך בשני סייגים:

א. בית המשפט לא יקבע שקטין הוא נזקק על סמך עדויות קדמות בלבד;

ב. הוא חייב לחזור ולשמוע אותן העדויות אם אחד מבעלי הדין ביקש זאת.

ההליכים לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960, כרוכים לעתים בקשיים מחמת היעלמם של הקטינים במשך הליכי המשפט. בעיקר

ס ע י ף 18 (ג)

ס ע י ף 18 (ב)